

Sygn. akt III AUz 387/13

POSTANOWIENIE

Dnia 6 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko del. SSO Beata Górską (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy R. S.

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w S.

o wysokość świadczenia

na skutek zażalenia ubezpieczonego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych z dnia 15 kwietnia 2013 r. sygn. akt VII U 552/13

p o s t a n a w i a :

I. **oddalić zażalenie;**

II. **zasądzić od ubezpieczonego R. S. na rzecz Wojskowego Biura Emerytalnego w S. kwotę 120 (stu dwudziestu) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.**

SSA Jolanta Hawryszko SSA Urszula Iwanowska del.SSO Beata Górską

Sygn. akt III AUz 387/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił wniosek R. S. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (punkt I); odrzucił odwołanie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. wskazując, że w ocenie Sądu nie występuje w sprawie żadna z przesłanek z art. 177 § 1 i 5 k.p.c. uzasadniających potrzebę ustanowienia dla R. S. adwokata z urzędu. Sąd pierwszej instancji wskazał, że z lektury odwołania oraz wszelkich licznych pism procesowych wniesionych przez ubezpieczonego w niniejszych sprawach oraz innych zainicjowanych przez R. S., wynika, że jest on zorientowany w procedurach sądowych. Ponadto analiza czynności podejmowanych przez ubezpieczonego w sprawach VII U 2/09 i VII 13/09 prowadzi do wniosku, że R. S. nie tylko nie korzystał z pomocy przydzielonego mu przez Sąd pełnomocnika, ale wręcz nie akceptował czynności procesowych dokonywanych przez ustanowionego

dla niego radcę prawnego. Natomiast R. S. sam formułuje wszystkie pisma procesowe, wnioski, oświadczenia i zażalenia, jak również sam wypowiada się na rozprawach, inicjując coraz to nowe fazy postępowania. Wie jakie – jako stronie przysługują mu uprawnienia i potrafi z nich korzystać. Ponadto R. S. ma bogate doświadczenie w zakresie występowania przed Sądem w charakterze strony w postępowaniu ubezpieczeniowym. Sądowi z urzędu wiadomo jest, że R. S. legitymuje się wyższym wykształceniem prawniczym, a jego zasób wiedzy jest znaczenie większy niż przeciętny, w związku z czym jest on w stanie samodzielnie reprezentować swoje interesy w postępowaniu sądowym.

W powyższych okolicznościach Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie I. sentencji.

Następnie, w odniesieniu do odwołania R. S. od decyzji organu rentowego z dnia 6 marca 2013 roku w przedmiocie waloryzacji emerytury R. S. Sąd Okręgowy w oparciu o treść art. 199 § 1 pkt 2 i art. 366 k.p.c. uznał, że w niniejszej sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej. Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołanie ubezpieczonego dotyczy wprawdzie nowej decyzji z dnia 6 marca 2013 roku, która nie była przedmiotem postępowania sądowego, jednakże podnoszone przez R. S. zarzuty dotyczą ustaleń prawomocnych poczynionych przez Sąd w sprawie dotyczącej rewaloryzacji emerytury z 1994 roku. Kwestia doliczenia dodatku specjalnego w kwocie 1.150 zł do podstawy wymiaru emerytury została rozstrzygnięta prawomocnymi wyrokami Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 28 października 1997 roku, sygn. akt VII U 888/97), a następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 października 1998 roku, sygn. akt III AUa 251/98), oddalającym apelację R. S.. Po dokonanej analizie treści odwołania R. S. i zgromadzonego materiału dowodowego Sąd uznał, że istota sporu w powyższych postępowaniach była tożsama, a spór o roszczenie w postaci uwzględnienia w podstawie wymiaru emerytury stałego dodatku specjalnego został prawomocnie osądzony. R. S. nie poparł swojego żądania żadnymi nowymi dowodami, ani okolicznościami, co do których prawomocnie orzekł Sąd. Brak zmiany okoliczności faktycznych przesądza o tym, że stanowisko odwołującego nie może zostać poddane ponownej merytorycznej ocenie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy odrzucił odwołanie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., o czym orzekł w punkcie II. sentencji.

Zażalenie na powyższe orzeczenie złożył ubezpieczony, wnosząc o jego uchylenie w całości i uwzględnienie dodatku specjalnego w wysokości 1150 zł przy rewaloryzacji emerytury w 1994 roku. Według ubezpieczonego dodatek specjalny w wysokości 1150 zł został mu bezprawnie odebrany w 1994 roku. Zdaniem skarżącego Sąd pierwszej instancji błędnie uznał, że zachodzi powaga rzeczy osądzonej, gdyż w kwestii dodatku specjalnego w wysokości 1150 zł nie wydano orzeczeń sądowych co do meritum. Skarżący podniósł, że dodatek specjalny nie ma charakteru uznaniowego, gdyż jest to dodatek stały. Zaskarżając rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji w przedmiocie odmowy ustanowienia pełnomocnika z urzędu ubezpieczony wskazał m.in., że ustanowiony adwokat z urzędu będzie baczyl aby proces toczył się zgodnie z prawem.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł o oddalenie zażalenia oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Odnosnie do złożonego przez ubezpieczonego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu Sąd Apelacyjny podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu.

Podkreślić należy, iż stosownie do art. 117 § 1 k.p.c., na który powołał się również Sąd I instancji, sąd uwzględni wniosek w przedmiocie ustanowienia profesjonalnego pełnomocnika z urzędu tylko wtedy, gdy udział adwokata w sprawie uzna za potrzebny. Zatem wskazany przepis nakłada na sąd obowiązek rozważenia celowości udziału adwokata w sprawie, gdy strona zgłosi w tym kierunku wniosek.

Udział adwokata (radcy prawnego) w sprawie sąd może w szczególności uznać za potrzebny, gdy strona wnosząca o jego ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym lub prawnym (orzeczenie SN z dnia 23 września 1964 r., II PZ 46/64, NP 1965, nr 5, s. 56).

Sąd Okręgowy trafnie przyjął, iż potrzeba taka nie zachodzi, jeżeli strona sama potrafi sobie poradzić w prowadzeniu procesu, potrafi formułować swoje żądania, zachowuje prawidłowy schemat pism procesowych, w sposób swobodny operuje w ich treści sformułowaniami kodeksowymi i przywołuje instytucje procesowe, oraz rozumie treść zobowiązań Sądu, a taka sytuacja - uzasadniająca nieuwzględnienie wniosku ubezpieczonego o ustanowienie profesjonalnego pełnomocnika z urzędu występuje na gruncie niniejszej sprawy.

Analiza treści odwołania i kolejnych pism procesowych skarżącego jednoznacznie wskazuje, że ubezpieczony ma świadomość przedmiotu postępowania sądowego, w sposób jasny i zrozumiały formułuje swoje żądania i je uzasadnia. Nadto dotychczasowe czynności podejmowane przez ubezpieczonego wskazują, że posiada ona wystarczającą orientację prawną w zakresie objętym przedmiotem sporu oraz potrafi w sposób przejrzysty i zrozumiały artykułować, i uzasadniać swoje stanowisko. Zdaniem Sądu Apelacyjnego oznacza to, że wbrew twierdzeniom skarżącego posiada ona znajomość przepisów prawa, w stopniu pozwalającym na samodzielny udział w sprawie, bez konieczności pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

Z kolei, sam przedmiot sporu faktycznie, jak uznał sąd pierwszej instancji, nie należy do spraw o dużym stopniu skomplikowania. Ubezpieczony w sposób zrozumiały przedstawia stan faktyczny, o który opiera żądanie, a ocena prawna tego stanu faktycznego należy do kompetencji sądu. Ubezpieczony bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika może formułować zarzuty i ewentualne wnioski, co też czynił.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że w sprawie, na obecnym etapie postępowania, nie zachodzi potrzeba ustanowienia dla ubezpieczonego pełnomocnika z urzędu.

W odniesieniu do rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w przedmiocie odrzucenia odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 6 marca 2013 roku wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd odrzuca pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

Powaga rzeczy osądzonej (res iudicata) zachodzi, jeśli w sprawie uprzednio już osądzonej prawomocnym wyrokiem oraz w sprawie później wniesionej występuje tożsamość stron oraz identyczność przedmiotów rozstrzygnięcia w związku z podstawami obu powództw. Tożsamość podmiotową i przedmiotową rozmieć należy w taki sam sposób, jak w przypadku stanu sprawy w toku, z tym uzupełnieniem, że zakres powagi rzeczy osądzonej pod względem przedmiotowym wyznaczony jest zakresem rozstrzygnięcia, nie zaś żądania zgłoszonego przez powoda. Sąd, badając czy nie zachodzi powaga rzeczy osądzonej, powinien ustalić, czy po uprawomocnieniu się poprzedniego orzeczenia zaszła tego rodzaju zmiana okoliczności faktycznych sprawy, która mimo tożsamości żądania nowego pozwu z żądaniem zgłoszonym w poprzednim procesie – uzasadnia rozpatrzenie tej samej sprawy w nowym procesie.

Przedmiotowa tożsamość roszczeń w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy między tymi samymi stronami, przed dwoma polskimi sądami toczyły się dwa odrębne postępowania, w których powód występował przeciw pozwanemu z identycznymi roszczeniami (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2007 r. V CSK 388/06 Palestra 2007/5-6/294).

W niniejszej sprawie decyzją z dnia 6 marca 2013 roku organ rentowy dokonał waloryzacji emerytury R. S. zgodnie z treścią art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, na zasadach i w terminach przewidzianych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przyjmując wskaźnik waloryzacji 104%.

W piśmie z dnia 2 kwietnia 2013 roku ubezpieczony domagał się uchylenia decyzji z dnia 6 marca 2013 roku i uwzględnienie dodatku specjalnego stałego w wysokości 1150 zł przy rewaloryzacji jego emerytury w 1994 roku.

Lektura treści powyższego żądania i jego uzasadnienie - pozwala na stwierdzenie, że jest ono tożsame w zakresie przedmiotowym i podmiotowym z żądaniem ubezpieczonego doliczenia dodatku specjalnego w kwocie 1150 zł przy rewaloryzacji jego emerytury w 1994 roku, które zostało prawomocnie rozstrzygnięte wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 28 października 1997 roku, sygn. akt VII U 888/97 i wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 października 1998 roku, sygn. akt III AUa 251/98.

Ponadto słusznie Sąd Okręgowy zauważył, że R. S. wielokrotnie wnosił odwołania od decyzji waloryzacyjnych organu rentowego domagając się doliczenia dodatku specjalnego w kwocie 1150 zł przy rewaloryzacji jego emerytury w 1994 roku, postanowieniem z dnia 26 czerwca 2009 roku, sygn. akt VII U 1854/09 Sąd Okręgowy w Szczecinie odrzucił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 6 marca 2009 roku, natomiast Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił zażalenie ubezpieczonego od powyższego postanowienia. Postanowieniem z dnia 29 listopada 2010 roku, sygn. akt VII U 1474/10 Sąd Okręgowy w Szczecinie odrzucił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 4 marca 2010 roku, natomiast Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił zażalenie ubezpieczonego od powyższego postanowienia.

W postanowieniu z dnia 9 czerwca 1971 r. (II CZ 59/71, OSNC 1971/12/226) Sąd Najwyższy wskazał, że przepis art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. należy interpretować w powiązaniu z art. 366 k.p.c., z czego wynika, że tożsamość roszczenia w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. zachodzi tylko wówczas, gdy identyczne są nie tylko przedmiot, ale i podstawa sporu. Z treści uzasadnienia do tego orzeczenia wynika, iż nie można wywodzić wniosku, że o zawisłości sprawy (powadze rzeczy osądzonej) decyduje tożsamość podstawy prawnej, a nie faktycznej. Przedmiotowe granice zawisłości sporu wyznaczają: żądanie udzielenia ochrony prawnej w sposób i w zakresie wskazanym w pozwie oraz podstawa faktyczna żądania.

W rozpatrywanej sprawie zostały spełnione powyższe przesłanki tożsamości roszczenia, na skutek wcześniejszych prawomocnie zakończonych postępowań przed Sądem Okręgowym w Szczecinie w sprawach o sygn. akt VII U 1854/09 i VII U 1474/10 w przedmiocie waloryzacji świadczenia emerytalnego ubezpieczonego z uwzględnieniem dodatku specjalnego w kwocie 1150 zł przy rewaloryzacji jego emerytury w 1994 roku, w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., co oznacza, że zaistniały podstawy do odrzucenia odwołania ubezpieczonego z dnia 2 kwietnia 2013 roku na podstawie powyższego przepisu.

Jak już wyżej wspomniano o powadze rzeczy osądzonej, decyduje przedmiot oraz podstawa faktyczna sporu.

Wbrew zarzutowi ubezpieczonego nie powołał on nowych dowodów na okoliczność waloryzacji świadczenia emerytalnego z uwzględnieniem dodatku specjalnego w kwocie 1150 zł, w związku z czym żądanie to nie mogło być przedmiotem rozpoznania i rozstrzygnięcia w postępowaniu zainicjowanym pismem ubezpieczonego z dnia 2 kwietnia 2013 roku, gdyż nie można potraktować go jako nowe.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Odwoławczy oddalił zażalenie ubezpieczonego na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., o czym orzeczono w sentencji orzeczenia.

O kosztach postępowania zażaleniowego, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie przepisu art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie, z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Do celowych kosztów postępowania organu rentowego należy koszt ustanowienia zastępstwa procesowego w wysokości wynikającej z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, 1349 ze zm.) - § 11 ust. 2 i § 12 ust. 2 pkt 2 tego rozporządzenia.

SSA Jolanta Hawryzko SSA Urszula Iwanowska del.SSO Beata Górska